

Для шістдесятників використання української мови було не лише засобом комунікації, а формою «онтологічного опору». У часи, коли радянська система витісняла українську мову у сферу побуту або етнографічного декоративізму, творчість шістдесятників перетворила її на мову модерної інтелектуальної нації. Це був свідомий вибір митців, які розуміли: без власного мовного простору українська державність залишатиметься лише формальною декорацією.

Після 1964 року лібералізація змінилася брежнєвськими репресіями. Опинившись у «межовій ситуації» (за термінологією екзистенціалізму), шістдесятники розділилися за типом реакції на тиск системи [2].

Першим типом реакції стало Дисидентство (Шлях героїчного чину): Представники цієї стратегії (В. Стус, А. Горська, І. Світличний, В. Мороз) обрали відкрите інакодумство. Їхня творчість і правозахисна діяльність стали актом свідомої самопожертви. Вони свідомо йшли на тюремне ув'язнення, демонструючи неможливість компромісу з несвободою.

Другий тип характеризувався своєрідною «Внутрішнією еміграція» або як ще її називали – шляхом мовчазного спротиву). Зокрема, такі митці, як Ліна Костенко чи Валерій Шевчук, обрали стратегію «писання в шухляду». Відмова від публікацій за умови ідеологічних поступок дозволила їм зберегти бездоганну репутацію та творчу автономію, хоча й прирекла на десятиліття забуття в офіційному полі.

Третій тип – це тек званий Конформізм або шлях адаптивного виживання): Деякі митці (І. Драч, Д. Павличко) пішли на ідеологічні компроміси, використовуючи «датські вірші» (про партію, Леніна) як «паровози» для просування справжньої поезії. Це дозволило зберегти українське слово в офіційному друку, але вимагало постійної гри за правилами системи.

Отже, значення шістдесятництва полягає у переході від естетичного протесту до формування політичної суб'єктності. Шістдесятники не просто писали вірші – вони трансформували історичний простір України, виводячи його з радянської «політики вічності» у площину реального історичного часу. Досвід їхньої стійкості став фундаментом, на якому у 1991 році було відновлено незалежність, а у 2022 році – остаточно утверджено змістовну державність у боротьбі проти того ж самого імперського тоталітаризму.

ЛІТЕРАТУРА

1. Чедолума І. Новий погляд на феномен українського шістдесятництва. *Модерна доба: міжнародний інтелектуальний часопис*. 20 квітня 2021. URL: <https://uamoderna.com/event/novij-poglyad-na-fenomen-ukrainskogo-shistdesyatnicztva/>
2. «Шістдесятники» та їхній внесок у розвиток культури. Студентська бібліотека. URL: <https://studies.in.ua/shpora-culture/582-55-shstdesyatniki-ta-yihny-vnesok-u-rozvitok-kulturi.html>

ТРАНСФОРМАЦІЯ ОРГАНІВ ЦИВІЛЬНОГО ЗАХИСТУ В УМОВАХ ВІЙНИ: АНТИКОРУПЦІЙНИЙ ТА ДОБРОЧЕСНИЙ ВИМІР

*Каріна ЗАРІЦЬКА, ННІ цивільного захисту, ЦЗк-24-1
НК – Людмила ГОНТАРЕНКО, кандидат психологічних наук, доцент
Національний університет цивільного захисту України*

Повномасштабна війна на території України стала критичним випробуванням для системи цивільного захисту. Можна припустити, що у таких умовах ефективність

роботи Державної служби України з надзвичайних ситуацій значною мірою залежить не лише від матеріально-технічного забезпечення чи оперативності реагування, а й від рівня доброчесності та прозорості в управлінні ресурсами. Без високого рівня професійної етики та належного антикорупційного контролю навіть найсучасніша техніка і найорганізованіші підрозділи можуть бути менш ефективними, а суспільна довіра до державних інституцій – підірвана [2].

Нормативно-правова база ДСНС України, закріплена Кодексом цивільного захисту, визначає функції та повноваження органів системи, а також регламентує їх взаємодію з місцевими органами влади та іншими службами [1]. Однак припущення про достатність лише законодавчого регулювання підтверджується лише частково: на практиці діяльність органів цивільного захисту стикається з низкою ризиків, серед яких корупційні прояви можуть негативно впливати на ефективність реагування та розподіл ресурсів [5].

Наукові дослідження підтверджують це. Так, Авер'янов В. Б. зазначає, що формування культури доброчесності в органах державної влади є ключовим чинником підвищення ефективності їхньої діяльності, особливо у кризових умовах, коли швидкість прийняття рішень і прозорість процедур визначають безпеку громадян [3]. У контексті повномасштабної війни це означає, що навіть невеликі прояви непрозорості чи порушення етичних норм можуть призводити до значних втрат як матеріальних, так і людських ресурсів.

Інше припущення полягає в тому, що посилення антикорупційних механізмів у системі цивільного захисту сприяє підвищенню дисципліни та довіри серед особового складу та населення. Це підтверджують спостереження практиків: впровадження внутрішніх аудиторських перевірок, системи обліку ресурсів, а також регулярних тренінгів щодо дотримання етичних стандартів зменшує ризики нецільового використання матеріально-технічних ресурсів та підвищує ефективність реагування на надзвичайні ситуації [4].

Можна також припустити, що у воєнних умовах формування антикорупційної культури серед фахівців ДСНС є не менш важливим, ніж технічна підготовка. Це підтверджується практикою підготовки кадрів у Національному університеті цивільного захисту України, де інтегровані навчальні програми поєднують освоєння сучасних технологій рятування та формування навичок етичної поведінки та доброчесності. Такий підхід дозволяє готувати фахівців, здатних ухвалювати рішення, керуючись принципами законності та професійної відповідальності навіть у складних умовах бойових дій [4].

Додатково, науковці підкреслюють, що міжнародне співробітництво є чинником, який позитивно впливає на розвиток доброчесної культури в системі цивільного захисту. В. П. Іваненко зазначає, що інтеграція України до європейських безпекових стандартів, участь у міжнародних навчаннях та обмін досвідом із закордонними колегами сприяє впровадженню сучасних практик управління ресурсами та формуванню прозорих процедур [5]. Це не лише підвищує ефективність реагування на надзвичайні ситуації, а й зміцнює довіру громадськості до державних органів.

Таким чином, аналіз практичних та наукових даних дозволяє зробити висновок, що трансформація органів цивільного захисту в умовах війни відбувається у двох взаємопов'язаних площинах: удосконалення організаційної та технічної структури, а також формування системи доброчесності та прозорості управлінських процесів. Ця інтеграція забезпечує підвищення ефективності використання ресурсів, дисципліни та готовності особового складу до оперативного реагування на надзвичайні ситуації.

Отже, у сучасних умовах повномасштабної війни успішність діяльності ДСНС України залежить не лише від оперативності реагування чи технічного оснащення, а й від рівня доброчесності та антикорупційної культури серед службовців. Формування

прозорих процедур управління, ефективних механізмів контролю за ресурсами та постійне підвищення правової культури персоналу стають невід'ємною складовою трансформації органів цивільного захисту. Впровадження антикорупційних стандартів сприяє зміцненню дисципліни, підвищенню ефективності реагування на надзвичайні ситуації та зміцненню довіри населення до державних структур, що у свою чергу забезпечує стійкість системи цивільного захисту в умовах сучасних викликів і загроз. Отримані висновки свідчать про те, що антикорупційний та добросесний вимір є ключовим фактором, який визначає ефективність та стійкість органів цивільного захисту у воєнний час, а його системне впровадження потребує подальших наукових досліджень та практичних вдосконалень.

ЛІТЕРАТУРА

1. Кодекс цивільного захисту України: Закон України від 02.10.2012 № 5403-VI. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/5403-17>
2. Про запобігання корупції: Закон України від 14.10.2014 № 1700-VII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1700-18>
3. Авер'янов В. Б. Адміністративне право України. Академічний курс. – Київ: Юридична думка, 2011. URL: <https://www.library.kiev.ua>
4. Бойко О. М. Цивільний захист України: навчальний посібник. – Київ: Центр учбової літератури, 2019. URL: <https://uch-litr.com.ua/catalog/civil-protection>
5. Іваненко Л. П. Міжнародне співробітництво у сфері цивільного захисту. – Київ: Ліра-К, 2021. URL: <https://lira-k.com.ua/publications/>

МАНІПУЛЯТИВНИЙ ВПЛИВ: СПОСОБИ ВИЯВЛЕННЯ І ПРОФІЛАКТИКА В УМОВАХ ВОЄННОГО СТАНУ

*Анастасія ЗАХАРЧЕНКО, ННІ ПтаТБ, ПБс-23-6 група
НК – Аліна КРИШТАЛЬ, кандидат педагогічних наук, доцент
Національний університет цивільного захисту України*

Маніпулятивний вплив є одним із найпоширеніших різновидів соціально-психологічного впливу у міжособистісній та масовій комунікації. Він пронизує різні сфери суспільного життя – від приватних взаємин і професійної діяльності до політики, реклами та засобів масової інформації. Сутність маніпуляції полягає у прихованому впливі на свідомість, емоційну сферу та поведінку особистості з метою спонукання її до дій, що відповідають інтересам суб'єкта впливу. Важливо, що ключовою ознакою маніпулятивного процесу є неусвідомленість об'єктом зовнішнього контролю, внаслідок чого власні дії сприймаються як результат самостійного вибору. Особливої актуальності проблема маніпулятивного впливу набуває в умовах воєнного стану, коли інформаційний простір стає інструментом психологічного тиску та впливу на масову свідомість. У цей період маніпулятивні технології активно використовуються з метою дезорієнтації населення, формування викривлених уявлень про події, послаблення критичного мислення та підризу довіри до соціальних інститутів. Маніпуляція часто маскується під переконання, інформування або звичайну комунікацію, що значно ускладнює її розпізнавання.

Мета дослідження – охарактеризувати сутність маніпулятивного впливу і окреслити основні способи його виявлення і профілактики в умовах воєнного стану.